तृतीयो वर्ग :

6. श्रीरामानुजाचार्यमतानुसारं संवित्तत्त्वं किं भवति? विशदतया निरूप्यताम्। 20

7. श्रीवचनभूषणानुसारं प्रपत्तेर्निरूपणं विधीयताम् । 20

चतुर्थो वर्गः

8. मुनिवाहन योगीशस्य चरितं विस्तरेण विलिख्यताम् । 20

9. कुलशेखरोऽऽलवारः कः? परिचयो दीयताम् । 20

A **(Printed Pages 4)**

Roll No.____________

AS- 2156

एम. ए. (चतुर्थ सेमेस्टर) परीक्षा, 2015

संस्कृतम्

वर्ग ग - दर्शन

चतुर्थप्रश्नपत्रम्

(विशिष्टाद्वैतदर्शनम्)

समयः - घण्टात्रयम् **पूर्णाङ्काः - 100**

निर्देश : **पञ्च** प्रश्नाः समाधेयाः। **प्रथमः** प्रश्नोऽनिवार्यः वर्तते। प्रतिवर्गमेकैकस्य प्रश्नास्योत्तरमवश्यं प्रदीयताम्।

1. अधोलिखितानामुत्तराणि लघुत्वेन दातव्यानि - 4×5=20

   (क) न निर्विशेषवस्तुनि शब्दः प्रमाणम् ।

   (ख) संवित् सिद्ध्यति वा न वा।

   (ग) लोकाचार्यः।

   (घ) फलनियमाभावः कथमिति चेत्।

   (ङ) विष्णुचित्तालवारः।

प्रथमो वर्ग :

2. निम्नलिखितयोर्व्याख्या विधीयताम् - 20

(अ) धियो हिधीत्वं स्वप्रकाशता च ज्ञातुर्विषय प्रकाशन स्वभावतपोपलब्धेः। स्वापमदमूर्च्छासु च सविशेष एवानुभव इति स्वावसरे निपुणतरमुपपादयिष्यामः। स्वाथ्युपगताश्च नित्यादयो हि अनेके विशेषाः सन्त्येव। ते च न वस्तुमात्रम् इति शक्योपपादनाः। वस्तुमात्राभ्रपगमे सत्यपि विधा भेद विवाद दर्शनात् स्वाभिमततद् विधा भेदैश्च स्वमतोपपादनात्। अत; प्रमाणिक विशेषैर्विशिष्टमेव वस्तु इति वक्तव्यम्।

(ब) यत्तु संविदः स्वतःसिद्धायाः प्रागभावाद्यभावादुत्पत्ति र्निरस्यते। तदन्धस्य जात्यन्धेन यष्टिः प्रदीयते। प्रागभावस्य ग्राहकाभावादभावो न शक्यते वक्तुम्, अनुभूत्यैव ग्रहणात् कथमनुभूतिस्सती तदानीमेव स्वाभावं विरूद्धमवगमयतीति चेत् नहि अनुभूतिः स्वसमकालवर्त्तिनमेव विषयीकरोतीत्यस्ति नियमोऽतीतानागतयोरविषयत्व प्रसङ्गात् ।

3. निम्नलिखितयोर्विशदा व्याख्या विधेया - 20

(च) न च स्वापमदमूच्छादिषु सर्व विषयशून्या केवलैव संवित्परिस्फुरतीति वाच्यम्, योगानुपलब्धिपराहतत्वात्। तावपि दशास्वनुभूतिरनुभूता चेत्, तस्याः प्रबोधसमयेऽनुसन्धानंस्यान्न च तदस्ति।

(छ) किञ्चाऽनुभूतेरात्मत्वाभ्युपगमे तस्या नित्यत्वेऽपि प्रतिसन्धानमसम्भवस्तदवस्थः। प्रतिसन्धानं हि पूर्वा- परकाल स्थापिनमनु भवितार मुपस्थापयति, नानुभूति-मात्रम् ।

द्वितीयो वर्गः

4. अधोलिखितयोः सूत्रयोर्विशदा व्याख्या करणीया- 20

(ट) द्रौपदी स्नाता न खलु प्रपत्तिमकरोत्। अर्जुनो नीचमध्येऽमुमर्थमश्रृणोत् ।

(ठ) अज्ञाश्च ज्ञानाधिकाश्च भक्ति परवशाश्च ।

5. अधोलिखितयोः सूत्रयोर्व्याख्या विधीयताम् - 20

(प) इदं शरणमज्ञानाम् ।

(फ) स्वमलङ्कारयति धारयति च ।

P.T.O.